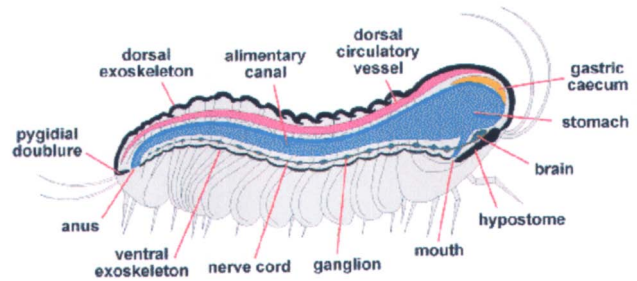

Interne bouw

Zoals valt te begrijpen is hierover het minst bekend. In zeer uitzonderlijke gevallen zijn delen van de mond en anus gevonden (Agnostidae). Ook is op sommige röntgenopnamen van materiaal uit Bundenbach iets van de interne anatomie te zien. Zie hiervoor ook het artikel van Südkamp. Op basis van dit spaarzame materiaal en een vergelijking met de lichaamsbouw van nog levende arthropoden is een reconstructie gemaakt (Afb. 9).

Uit de reconstructie blijkt dat het grootste gedeelte van de kop in beslag wordt genomen door de maag. De maag kan simpel van vorm zijn. Er zijn echter ook aanwijzingen dat de maag bestond uit een aantal lobben.

Afb. 9: Inwendige opbouw van een trilobiet, afgeleid uit de spaarzame fossielen waar onderdelen hiervan bewaard zijn gebleven en een vergelijking met de lichaamsopbouw van recente arthropoden. ©1999, 2000 door S.M. Gon III

Vindplaatsen van trilobieten

Uit de beschikbare literatuur blijkt dat trilobieten wereldwijd voorkomen. Hier wordt per werelddeel een overzicht gegeven van het voorkomen van trilobieten:

Europa: o.a. België, Denemarken, Duitsland, Estland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Ierland, Italië, Letland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Polen, Portugal, Rusland, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Zweden;

Afrika: o.a. Algerije, Ghana, Marokko, Zuid-Afrika;

Azië: o.a. China, Oman, Pakistan, Thailand;

Australië

Antarctica

Zuid-Amerika: o.a. Bolivia, Brazilië, Falkland Eilanden, Venezuela;

Noord-Amerika: Canada, Mexico, Verenigde Staten.

Uiteraard voert het voor deze Gea te ver om per land in detail uit te weiden over waar trilobieten gevonden kunnen worden en wat de vondstmogelijkheden zijn.

Zelf trilobieten zoeken

Trilobieten komen alleen voor in paleozoïsche gesteenten. In het verleden rijke en bekende vindplaatsen als Gerolstein in de Eifel en Vireux in Noord-Frankrijk zijn inmiddels grotendeels uitgeput of ontoegankelijk voor verzamelaars. Er zijn echter nog wel mogelijkheden: In Scandinavië zijn bekende vindplaatsen de gebieden Kinnekule, Osmudsberg, Mosseberg, Alleberg en Plantaberg en het gebied rond het Siljanmeer. De Oostzee-eilanden Öland en Gotland zijn bekend om hun respectievelijk Ordovicische en Silurische fossielvoorkomens (zie ook Gea 1974, no. 1 "Gotland").

In Groot-Brittannië zijn Wales en Shropshire bekende streken, maar ook rond Girvan in Zuidwest-Schotland kunnen trilobieten uit het Ordovicium worden gevonden in natuurlijke ontsluitingen (beekjes, langs wegen etc.). Zie ook Gea 1982, no. 4.

In Nederland kunnen (net als in Duitsland) trilobieten worden aangetroffen als zwerfsteen. Ook hiervoor geldt dat door het veelvuldig zoeken, de kans om iets te vinden verminderd is.

In Duitsland is de Eifel (Gerolstein) een bekende steek voor trilobietverzamelaars; ook bij Bundenbach in de Hunsrück komen ze voor. Het verhaal herhaalt zich. Vondstmogelijkheden zijn veel beperkter dan vroeger.

Tsjechië is van oudsher bekend om zijn mogelijkheden om trilobieten te vinden, met name bij de plaatsen Jince en Beroun. In 2001 zijn er twee excursies vanuit Nederland georganiseerd onder leiding van professor Turek van het Nationaal Museum in Praag. Hierbij wordt een goed overzicht gegeven van de geologische opbouw van het Barrandien en de daar voorkomende fossielen. Ook leren dergelijke excursies hoe moeilijk het is om, ondanks in het algemeen redelijke vondstmogelijkheden, complete exemplaren te vinden.

Voorts kan gezocht worden in Frankrijk (Bretagne), Portugal (Valongo-gebied) en Spanje (Cantabrisch gebergte ten westen van León). Exotischer wordt het om uw geluk te beproeven in de Verenigde Staten en Marokko. Vooral uit Marokko komen de laatste jaren veel mooie en grote soorten. De vindplaatsen zijn uit het Cambrium (Tarhoucht) en het Devoon (Hamar Laghdad, Erfoud).

Bij dit alles is een waarschuwing op zijn plaats. Veel gebieden in Duitsland vallen onder het Naturschutzgesetz. Het is daar verboden om dieren en planten, maar ook mineralen en fossielen te verzamelen en mee te nemen. Dit geldt ook voor bepaalde gebieden in Spanje. In Marokko is het zoeken, prepareren en verhandelen van trilobieten in handen van de lokale bevolking. Het is niet van risico's ontbloot om hier, zonder begeleiding, zelf te gaan zoeken. In de Verenigde Staten is veel land in handen van particuliere landeigenaren. Toestemming om te zoeken is in dat geval vereist.

Ruud Poort